

ПРОТОНАМЕСНИК
АЛЕКСАНДАР Р. ЈЕВТИЋ
Православна епархија жичка, Краљево
jevtic.r.aleksandar@gmail.com

УДК 070.482(497.11)
ПРЕГЛЕД ЦРКВЕ ЕПАРХИЈЕ ЖИЧКЕ
(497.11)"1919/1941"

МИСИОНАРСКА УЛОГА ЧАСОПИСА ЕПАРХИЈЕ ЖИЧКЕ У ВРЕМЕ ЕПИСКОПА НИКОЛАЈА ВЕЛИМИРОВИЋА (1919–1920; 1934–1941)

САЖЕТАК | У раду осветљавамо време у коме је на трону Епархије жичке био Епископ Николај Велимировић. Посебан нагласак стављамо на мисионарску улогу епархијског часописа. Он је од 1919. до краја 1938. излазио под називом *Прејлед Цркве Епархије Жичке*, а од јануара 1939. под називом *Жички Блајовесник*. Постојање овог часописа контекстуализовано је у специфичним послератним околностима. Оне се одликују свеукупним друштвеним настојањем ка проналаску начина за нормализацијом живота. Пастирска далековидост Епископа Николаја препознала је важност присуства Цркве у овом процесу. Међу темама које часопис разматра налазе се оприсутњавање јеванђелских вредности међу народом, рад на верско-моралном пољу, промишљање црквених тема и начина са којима се Црква има суочити са савременим изазовима, важност поштовања жене, сведочење духа вере кроз добротина, ставови у вези са наглим развојем науке, питање васпитања деце. На крају, изводимо закључке о улози Епископа Николаја Велимировића и епархијског часописа у међуратном периоду.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | Епископ Николај Велимировић, *Прејлед Цркве Епархије Жичке*, *Жички блајовесник*, мисија, добротина, феминизам, васпитање, богомољачки покрет

УВОД

Трагедија Великог рата задесила је Епархију жичку у најнеповољнијем тренутку. Наиме, 1913. године упокојио се Епископ жички Сава Дечанац, тако да су свештенство и верни народ остали без свог Архипастира. Након више од пет година упражњености трона Епархије жичке, 20. јуна 1919. устоличен је Епископ Николај Велимировић. Епархијом жичком управљао је у два наврата: 1919–1920. и 1934–1941. (када емигрира у Америку).¹ Наше истраживање односи се на период 1919–1920. и 1936–1941. Разлог за то је што услед периода администрације Епархијом (1934–1936), Епископ Николај није могао потпуно активно учествовати у раду часописа. Доказ је што је *Божјиња њосланица* из 1936. објављена из пера патријарха српског Варнаве, а не редовног Епископа, како је то Николај чинио за време првог боравка на жичкој епископској катедри. О томе сведочи и *Прејлед* за фебруар–март 1936, где се јасно помиње да је Николај одсутан и да се у току године очекује његов повратак на чело Епархије.² Свети Архијерејски Сабор на заседању у периоду 8–21. јуна изабрао је Николаја за сталног Епископа жичког, о чему са радошћу и поздравним словом у службеном делу сведочи и актуелни број епархијског часописа.³ Уредници часописа по благослову Епископа Николаја били су прота Живојин Алексић (1919–1920), прота Хранислав Ђорић (1936–1937), прота Милан Стаменић (1937), јереј Драгослав Обућина (1937–1939), прота Алекса Тодоровић (1939–1941). До краја 1938. часопис је излазио под називом *Прејлед Цркве Епархије Жичке*, а од јануара 1939. под називом *Жички Благовесник*.

---

¹ У литератури се често наилази на различите наводе који се тичу године када је владика Николај други пут ступио на трон Епархије жичке. Помињу се 1934. и 1936. година. Проф. др Драгољуб Даниловић пише да је владика Николај од 1934. био администратор Епархије жичке (Драгољуб Даниловић, Гордана Гаврић, „Жичка Епархија у Краљевини Југославији и владика Николај Велимировић“, у *Жичка Епархија – осам векова свештосавској континуитету* (Краљево: Епархија жичка, 2019), 66). Владичин синовац Јован, касније Епископ шабачко-ваљевски (1960–1989), пише да је после смрти владике жичког Јефрема за администратора изабран Николај, који је тек 1936. постао стални Епископ жички (Епископ Јован Велимировић, „Сећање на Епископа Николаја“, у *Сабрана дела* књига 1, ур. свештеник Милисав Д. Протић (Шабац: Манастир Соко, 2016)], 647).

² Сава Петровић, „На раду у 1936. години“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 2–3 (фебруар–март 1936): 5.

³ Уредништво, „Избор Епископа господина Николаја“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 7–8 (јул 1936): 2.

ПОСЛЕРАТНЕ ОКОЛНОСТИ КАО МИСИОНАРСКИ ИЗАЗОВ

Први број *Прејледа Цркве Епархије жичке* изашао је већ августа 1919. Тиме је посведочена будна свест новоизабраног Епископа о важности мисионарске делатности. Ако имамо на уму чињеницу да је то био једини начин за убрзано ширење проповеди, онда нам постају очигледне далековидост и предузимљивост Николајева. Такође, свештенство и народ измучени страхотама рата и оптерећења тешком свакодневицом, кроз овај часопис добијају прилику да се духовно опишме и тиме оплемене свој живот који је био притиснут многобројним невољама и малодушношћу. О томе сведоче сликовите и песнички надахнуте речи Уредништва, које први број часописа из 1919. започиње речима: „Као што после дуготрајне зиме сину пролетњи дани и јавља се успавани живот природе под топлином сунчаних зракова, тако се сада и у нашој епархији међу свештенством и народом – међу живом Црквом Божијом – осећа нови покрет.“⁴

Постојање овог часописа контекстуализовано је у специфичним послератним околностима. Оне се одликују свеукупним друштвеним настојањем ка проналаску начина за нормализацијом живота. Пастирска далековидост Епископа Николаја препознала је важност присуства Цркве у овом процесу. Његове беседе о великим празницима штампане су у часопису. Оне поред објашњења историјског и поучног карактера празника, садрже осврте на актуелно друштвено стање. Ипак, далеко су од плитког политиканства. Представљају рефлексе критичке мисли Епископа који је био забринут за будућност света и свог народа у њему. Упечатљива је актуализација јеванђелских догађаја. Тако се смисао Божића види у непрекидном рођењу Бога у душама људским.⁵

Епархијски часопис заузео је важно место као начин за оприсутњење јеванђелских вредности међу народом. Реализоване су епархијске конференције, на којима су доношене годишње резолуције. Најављено је да ће излазити месечно, а излазио је као полуслужбени орган свештенства Епархије жичке. Мора се приметити ослањање Епископа Николаја на помоћ свештенства и монаштва, као и интелектуалаца из различитих области интересовања, који су активно учествовали у раду часописа. Међу ауторима наилазимо на имена Епископа далматинског Иринеја (Ђорђевића), јеромонаха Севастијана (Путника), проте Живојина Алексића, проф. Јеврема Бојовића (потоњег Епископа жичког Јефрема, 1920–1933), др Војислава Јанића, Михаила Виноградова, архимандрита Јустина (Поповића), проте

⁴ Уредништво, „Претходна реч“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 1 (август 1919): 2.

⁵ Епископ Николај Велимировић, „Опроштајна посланица“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 1 (јануар 1921): 5.

Хранислава Ђорића (будућег патријарха српског Германа), јеромонаха др Василија Костића (будућег Епископа жичког, 1961-1978), Јована Д. Велимировића (потоњег Епископа шабачко-ваљевског, 1960-1989), Живана Маринковића, Димитрија Најдановића, Владимира Вујића, Владимира Велмар-Јанковића.

У најави програма и циљева који се пред часопис постављају, уредништво предвођено протојерејем Живојином Алексићем часопис описује као информативно средство које ће имати за циљ да свештенство и верни народ побуди на што ревносније деловање у Цркви. Позива свештенство и монаштво, али и људе из области просвете, пољопривреде, хигијене и других друштвених наука да допринесу раду часописа својим текстовима. Врше се представљања књига, познатих личности за пример, доносе се вести из целог православног света. Износе се и детаљи о нерешеном питању свештенства по питању материјалне обезбеђености, што је битно везано и за мисионарско деловање. Објављују се светотачке поуке о васпитању (Свети Јован Златоусти), као и моралне поуке народу (нпр. о разлици бриге и молитве). У раду часописа својим радовима учествују и припадници верног народа Божијег,⁶ што указује на циљ часописа да у стварности буде дело целе Цркве.

Рад на верско-моралном пољу имаће за циљ и да отргне људе од послератног песимизма, као и различитих моралних застрахења (међу којима се посебно истиче алкохолизам, ванбрачне заједнице и друго). Пишу се ауторски текстови, доносе преводи са разних светских језика. Износе се прикази домаћих и иностраних књига. Текст „Ново доба и старо Јеванђеље“⁷ значио је да препород људи долази кроз њихово обраћење истинама Јеванђеља, а не спољашњим привременим формама. Богочовек мора постати мера човека да се не би поновиле страхоте Великог рата. Оне су се и десиле јер је на прво место стављен материјални прогрес, а не духовно узрастање. Свештенство које је у време рата морало стати у одбрану нејачи свога народа, „прво (као) војник са пушком у руци, па тек онда свештеник са крстом и јеванђељем“⁸ сада на прво место мора ставити проповед Јеванђеља и пастирски рад у народу. Указује се и на лоше навике у друштву (попут псовања светиња)⁹ које слуте на богоборачко расположење у народу. Ова

⁶ Парохијанин, „Једна значајна стогодишњица“, *Прејлед Цркве Ејархије Жичке* 3-4 (март-април 1937): 21-23.

⁷ Уредништво, „Ново доба и старо Јеванђеље“, *Прејлед Цркве Ејархије Жичке* 1 (август 1919): 16-18.

⁸ Стеван Бојовић, „Ново доба, нов правац рада“, *Прејлед Цркве Ејархије Жичке* 2 (фебруар 1920): 39.

⁹ Јеврем Бојовић, „Псовање светиња“, *Прејлед Цркве Ејархије Жичке* 4 (новембар 1919): 105.

страховања над духовним стањем народа доживеће пророчко испуњење у периоду успостављања комунистичке диктатуре у Југославији. Праве се и осврти на стање у Европи, које се описује речима Димитрија Најдановића „Познато је лицемерство такозваних демократских земаља у Европи. Кад зборе о слободи, мисле само на своју слободу. А то је слободарство – прикривено црквеноборство. Глуви и неми били су они од памтивека за страдања православља.“¹⁰

Већ у другом броју часописа појављује се песма *Мораво, Мораво*. Аутор је јеромонах Севастијан Путник. Песма одише жалом за поробљеном отаџбином, коју у себи носи заточеник у туђем свету. Искуство великог броја свештеника и монаха са територије Епархије жичке који су током Великог рата били у заробљеништву (углавном у Нежидеру, Аустрија) овде је преточено у оду посвећену родној земљи. Песнички исказ подобан псаломском *На рекама вавилонских*, слика једну колективну свест Србина који попут старозаветног Израиљца у египатском ропству пева са надом у повратак у земљу предака, земљу обећану. Стихови „Мораво, Мораво, моје село равно“¹¹ постаће инспирација за народну песму. Ипак, оно што је неопходно нагласити јесте да се овај духовно-патриотски песнички исказ не може разумети без надахнућа које је уз владику Николаја носио богомољачки покрет.¹² Они се морају неодвојиво разумевати. Да није било владике Николаја, богомољачки покрет тешко би могао да сачува аутентични црквено-народни етос, а без богомољачког покрета владика Николај највероватније би остао један академски теолог познат мањој групи посвећеника у историју и богословље.

---

¹⁰ Димитрије Најдановић, „На Западу ништа ново...“, *Прејлег Цркве Епархије Жичке* 10 (октобар 1938): 5

¹¹ Јеромонах Севастијан Путник, „На водама вавилонским“, *Прејлег Цркве Епархије Жичке* 2 (септембар 1919): 53-54.

¹² Ксенија Кончаревић почетке овог покрета види на територији Баната после устанка 1848, народ се почиње сабирати око харизматичних појединаца уз читање Светог Писма и певање побожних песама. Покрет је био супротстављен идејама модернизма, либерализма и социјализма. Пресудан утицај да овај покрет остане у окриљу Цркве, без застрањења, имао је владика Никола Велимировић са монаштвом и свештенством (Ксенија Кончаревић, „Утицај духовно-обновитељских покрета XIX и XX века на језичку политику и богослужбено стваралаштво Српске Православне Цркве“, у *Српска теологија у двадесетом веку* књ. 19 [2015], 106-107).

ПРОМИШЉАЊЕ И ОДГОВОР НА ПИТАЊА САВРЕМЕННОСТИ

Живи дух часописа као места за промишљање црквених тема, али и начина са којим се Црква има суочити са савременим изазовима, најбоље се репрезентује у тексту угледног краљевачког свештеника Саватија Божића. Његов текст представља реаговање на текст проте Стевана Бојовића који је објављен такође у *Прећледу*. Наиме, прота Саватије концепцији уског пастирског деловања у оквиру Цркве и црквених обреда предлаже проширење кроз све видове друштвених активности које могу бити допуњаване и оплемењиване црквеним садржајем.¹³ У случају бављења вођарством могу се увести посебне молитве за благослов рада и плодова, а за активности у књижарским подухватима могу се унапредити издања са црквеним темама. Овде је присутна једна свевремена дилема о питању односу Цркве и културе, па је тако *Прећлед* из 1920. сведок трајања ове теме.

Значајно је разматрање питања феминизма и односа хришћанства према истом. Указује се на важност поштовања жене, за које се хришћанство залаже од самих својих почетака. Ипак, указује се да инсистирање феминистичког покрета на економској самосталности жене истовремено може да угрози њену улогу мајке и васпитача деце што ће у будућности имати далекосежне последице за човечанство.¹⁴ Часопис сведочи о уважавању достојанства жена и настојању ка њиховој остварености у црквеном и друштвеном животу. Најбоља потврда тога су предивне и пуне захвалности речи којима се ученице осмог разреда Прве женске Гимназије у Београду захваљују Епископу Николају на пажњи коју им је посветио указујући им гостопримство и омогућавајући да упознају живот и историјат манастира у Овчарско-кабларској клисури.¹⁵ О примерима светих српских мајки и њиховој величанственој улози у историји нашег народа писао је Епископ Николај Велимировић.¹⁶

Рад Цркве на сведочењу духа вере кроз добротинства према људима добиће институционалну подршку кроз оснивање „Жичке јеванђелске акције“ 1936. године, на предлог Епископа Николаја. Она ће за циљ имати да све друштвене

---

¹³ Саватије Божић, „Ново доба и свештеник“, *Прећлед Цркве Еѵархије Жичке* 4-5 (април-мај 1920): 143-145.

¹⁴ Методије Гоговић, „Хришћанство и феминизам“, *Прећлед Цркве Еѵархије Жичке* 11 (новембар 1940): 12-17

¹⁵ Ученице VIII р. Прве ж. Гимназије у Београду. „Његовом Преосвештенству, Г. Николају, епископу жичком“, *Прећлед Цркве Еѵархије Жичке* 11 (новембар 1937): 17-19.

¹⁶ Епископ Николај Велимировић, „Част српским матерама“, *Прећлед Цркве Еѵархије Жичке* 12 (децембар 1940): 11-17.

снаге, посебно оне око богомољачког и соколског покрета, стави у службу духовног и моралног препорода народа Епархије жичке.¹⁷ Истовремено, социјални проблеми изражени кроз експлоатацију људи, биће третирани као последица унижавања људског бића до потомка животиње, а не створења Божијег. Зато се тежи повратити достојанство сваког човека, не само у духовном смислу, већ и у материјалном. Начин за то је задругарство, које појединцу и његовој породици омогућава сигурност и бољи животни стандард. Хришћанска љубав и заједништво тако се уграђују у друштвени поредак препорађајући га на стабилним темељима љубави према Богу и ближњем.¹⁸ Пример „Дома милосрђа“ у Овчар Бањи је упечатљив. Наиме, 1936. владика Николај уз велики лични прилог и труд братства манастира на изградњи дома од десет соба, остварује идеју да се сиромашним болесницима омогући бањско лечење. Кроз бесплатно лечење у благодетима бањске воде и молитвено присуство у манастиру, болесници су лечили и душу и тело. За три године неколико стотина болесника се лечило. Резултати су били одлични, па се и добар глас о овом подухвату хришћанског милосрђа пронео по целој околини.¹⁹ Године 1938. у Краљеву, у непосредној близини Цркве Свете Тројице на црквеној земљи подиже се дом за сироту децу, као и за незбринуте старце и старице. Идеја је да док родитељи раде, да би зарадили за основне животне потребе, деца имају прилику да у топлом простору једу и уче. Била је ово нека врста претече дневног боравка, али бесплатног.²⁰

У часопису се примећују и осврти на актуелна политичка дешавања. Упечатљив пример је Конкордатска криза која је потресала Краљевину Југославију, нарочито у периоду 1936–1937. У *Прејледу* за 1936. налази се предавање са годишње свештеничке скупштине у Манастиру Жичи, где се истичу проблеми око мешања Ватикана у унутрашња питања Југославије. Нападима на Српску Цркву, која је оптуживана за светосавље као национални шовинизам, супротставља се како историјска улога Светог Саве тако и љубав српског народа према братском хрватском народу. Она се посебно истиче чувеним речима: „Брат је мио које вере био.“²¹ Такође, указује се на опасност од комунизма као поседице

¹⁷ Уредништво, „Записник XVII редовне скупштине свештенства епархије жичке одржане на дан 16/3. јула у Манастиру Жичи“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 11 (новембар 1936): 23.

¹⁸ Војин Д. Ђорђевић, „Етичка вредност задругарства“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 7 (јул 1937): 11–15.

¹⁹ Миливоје В. Маричић, „Дом милосрђа“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 5 (мај 1938): 18.

²⁰ Уредништво, „Освећење дома за изнемогле старце и старице и дечјег хранилишта у Краљеву“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 11–12 (новембар–децембар 1938): 28–38.

²¹ Милан Стаменић, „Дело Светог Саве и његов значај у прошлости, садашњости и будућности“, *Прејлед Цркве Епархије Жичке* 9–10 (септембар–октобар 1936): 10.

конфликта радника и капиталиста. Истовремено се критикује капитализам, али се указује да иза комунизма не стоји жеља за једнакошћу свих, већ жеља за влашћу над свима.²² Указује се да је Црква претеча демократије, јер је народ у њој увек имао своје место. Тако је било и у најтежим временима ропства, када су сви видови државности били изгубљени.²³

Читаоцима часописа предочава се и став у вези са наглим развојем науке. Поздрављају се достигнућа која улепшавају и олакшавају живот човека, али се указује на истовремено унижавање религиозности и моралног поретка што у исходу доноси као резултат да људи не постају бољи тиме што су научно напреднији. Указује се и на критику рационализма која је присутна код Достојевског.²⁴ Упозорава се да стављање материјалног интереса у први план води мржњи међу људима и ратовима међу народима.²⁵ Зато се предлаже религијско васпитање које ће човека чинити бољим, јер га учи да воли људе. Стога је нетачна констатација неких да је то приватна ствар. Веронаука у школама пример је добре бриге за васпитање деце. Без религијског васпитања најчешће остају једино материјални интереси и сукоби у друштву.²⁶

---

²² Бранко Илић, „S. O. S., *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 11 (новембар 1936): 5.

²³ Димитрије Д. Живаљевић, „Демократизам Светосавске Цркве“, *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 10 (октобар 1937): 6–9.

²⁴ Владимир Ј. Кундачина, „Поглед на савремену науку“, *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 1–2 (јануар–фебруар 1937): 10.

²⁵ Владимир Велмар-Јанковић, „Пред савременом стварношћу“, *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 6–7 (јун–јул 1938): 9–18.

²⁶ Живан Маринковић, „Религиозно васпитање и његов социјални значај“ (3–9), *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 9 (септембар 1937): 4.

ЗАКЉУЧАК

Из свега наведеног, очигледна је широка мисионарска делатност и улога часописа Епархије жичке у изградњи живота Цркве, али и бољих друштвених односа. Највећа заслуга за то припада Епископу Николају Велимировићу, као харизматичној и активној личности која је имала велики и позитиван утицај на своје време и савременике. Нажалост, лекције које је презентовао часопис нису добро научене. Дошао је Други светски рат, након кога су многе друштвене вредности поништене и успостављене нове. Тако су престанак излагања *Жичкої блаївесника* 1941. хапшење и емиграција Епископа Николаја болно испуњење пророчког наговештаја којим се одликује поучни и критички садржај који је испуњавао странице овога часописа у периоду између два светска рата.

Улога часописа Епархије жичке важна је како за унутрашњи живот Цркве, тако и за шири друштвени живот на простору Западне Србије. Стога, расветљавање ове улоге представља допринос бољем разумевању времена које чини део наше прошлости, али које је непобитно утицало и на садашњост.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Бојовић, Јеврем. „Псовање светиња“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 4 (новембар 1919): 103–105.
- Бојовић, Стеван. „Ново доба, нов правац рада“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 2 (фебруар 1920): 37–43.
- Божић, Саватије. „Ново доба и свештеник“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 4–5 (април–мај 1920): 143–145.
- Велимировић, Епископ Николај. „Опроштајна посланица“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 1 (јануар 1921): 4–10.
- Велимировић, Епископ Николај. „Част српским матерама“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 12 (децембар 1940): 11–17
- Велимировић, Епископ Јован. „Сећање на Епископа Николаја“. У *Сабрана гела* књига 1, ур. свештеник Милисав Д. Протић, 607–698. Шабац: Манастир Соко, 2016.
- Велмар-Јанковић, Владимир. „Пред савременом стварношћу“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 6–7 (јун–јул 1938): 9–18.
- Гоговић, Методије. „Хришћанство и феминизам“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 11 (новембар 1940): 12–17.
- Даниловић, Драгољуб и Гордана Гаврић. „Жичка Епархија у Краљевини Југославији и владика Николај Велимировић“, 65–69. У *Жичка Еїархија – осам векова свейосавскої конїиниуишеїша*. Епархија жичка: Краљево, 2019.
- Ђорђевић, Војин Д. „Етичка вредност задругарства“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 7 (јул 1937): 11–15.
- Живаљевић, Димитрије Д. „Демократизам Светосавске Цркве“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 10 (октобар 1937): 6–9.
- Илић, Бранко. „S. O. S.“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 11 (новембар 1936): 3–11.
- Кончаревић, Ксенија. „Утицај духовно-обновитељских покрета XIX и XX века на језичку политику и богослужбено стваралаштво Српске Православне Цркве“. У *Срїска теолоїија у два десетїом веку* књ. 19, (2015), 102–114.
- Кундачина, Владимир Ј. „Поглед на савремену науку“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 1–2 (јануар–фебруар 1937): 7–13.
- Маринковић, Живан. „Религиозно васпитање и његов социални значај“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 9 (септембар 1937): 3–9.
- Маричић, Миливоје В. „Дом милосрђа“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 5 (мај 1938): 18.
- Најдановић, Димитрије. „На Западу ништа ново...“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 10 (октобар 1938): 3–6.
- Парохијанин. „Једна значајна стогодишњица“. *Преїлег Цркве Еїархије Жичке* 3–4 (март–април 1937): 21–23.

Петровић, Сава. „На раду у 1936. години“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 2-3 (фeбруар-март 1936): 5-8.

Путник, Јеромонах Сeвaстијан. „На водама вавилонским“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 2 (септембар 1919): 53-54.

Милан Стамeнић. „Дело Свeтoг Савe и њeгoв значај у прошлости, садашњoсти и будућности“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 9-10 (септембар-октобар 1936): 6-12.

Уредништво. „Претходна реч“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 1 (август 1919): 2-4.

Уредништво. „Ново доба и старо Јеванђеље“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 1 (август 1919): 16-18.

Уредништво. „Избор Епископа господина Николаја“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 7-8 (јул 1936): 2.

Уредништво. „Записник XVII редовне скупштине свештенства епархије жичке одржане на дан 16/3. јула у Манастиру Жичи“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 11 (новембар 1936): 21-27.

Уредништво. „Освећење дома за изнемогле старце и старице и дечјег хранилишта у Краљеву“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 11-12 (новембар-децембар 1938): 28-38.

Ученице VIII р. Прве ж. Гимназије у Београду. „Његовом Преосвештенству, Г. Николају, епископу жичком“. *Прејлед Цркве Еѿархије Жичке* 11 (новембар 1937): 17-19.

DEPUTY PROTOPRIEST ALEKSANDAR J. JEVTIĆ
The Orthodox Eparchy of Žiča, Kraljevo
jevtic.r.aleksandar@gmail.com

THE MISSIONARY ROLE OF THE MAGAZINE OF THE EPARCHY OF ŽIČA
IN TIMES OF BISHOP NIKOLAJ VELIMIROVIĆ (1919-1920; 1934-1941)

SUMMARY | This paper casts light on the time when Bishop Nikolaj Velimirović was on the throne of the Žiča Eparchy. A special emphasis is put on the missionary role of the magazine of the Eparchy. From 1919 until the end of 1938, the magazine was entitled *Pregled Crkve Eparhije Žičke*, while from January 1939 it was entitled *Žički Blagovesnik*. The existence of this magazine is contextualized in specific circumstances in the aftermath of the war. The circumstances are characterized by a comprehensive social endeavor to find a way to normalize life. The shepherd-like farsightedness of Bishop Nikolaj recognized the importance of the Church's presence in this process. The topics that the magazine considers include the likes of expanding the presence of the Gospel-based values among people, the work on the fields of faith and morality, philosophizing about church topics and the manners in which the Church must face with modern challenges, the importance of respecting a woman, materializing the spirit of the faith through good deeds, the attitudes towards a rapid scientific development, the question of raising children. At the end, we make conclusions on the role of Bishop Nikolaj Velimirović and the Eparchy magazine in the after-war period.

KEY WORDS | Bishop Nikolaj Velimirović, *Pregled Crkve Eparhije Žičke*, *Žički Blagovesnik*, mission, good deeds, feminism, raising children, the bogomoltsy movement

ПРОТОНАМЕСТНИК АЛЕКСАНДР Р. ЕВТИЧ

Епархия Жичская, Кралево

jevtic.r.aleksandar@gmail.com

МИССИОНЕРСКАЯ РОЛЬ ЖУРНАЛА ЕПАРХИИ ЖИЧСКОЙ ВО ВРЕМЯ
ЕПИСКОПА НИКОЛАЯ ВЕЛИМИРОВИЧА (1919-1920; 1934-1941)

АННОТАЦИЯ | В статье мы проливаем свет на то время, когда епископ Николай Велимирович сидел на престоле Епархии Жичкой. Мы особый акцент ставим на миссионерской роли епархиального журнала. С 1919 г. до конца 1938 г. он издавался под названием *Преїлег Цркве Еїархије Жичке (Обзор Церкви Еїархии Жичской)*, а с января 1939 г. под названием *Жички блаїовесник (Жичкий блаїовесїник)*. Существование этого журнала контекстуализировано в специфических послевоенных обстоятельствах. Для них характерно всеобщее социальное стремление найти способ нормализовать жизнь. Своей пасторской дальновидностью епископ Николай ощутил важность присутствия Церкви в этом процессе. Среди тем, рассматриваемых в журнале находятся распространение евангельских ценностей среди народа, работа в религиозной и моральной сферах, размышления о церковных темах и способах, которыми Церковь должна противостоять современным вызовам, важность уважения к женщинам, материализация духа веры через добрые дела, отношение к бурному развитию науки, вопрос воспитания детей. В заключении мы делаем выводы о роли епископа Николая Велимировича и епархиального журнала в межвоенный период.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | Епископ Николай Велимирович, *Обзор церкви Еїархии Жичской*, *Жичкий блаїовесїник*, миссия, благотворительность, феминизм, образование, богомольческое движение

